

мозку. Суспільство несе матеріальні збитки. Але опрацювати ці явища статистично і отримати наукове підґрунтя для законодавчих перетворень ми поки що не спроможні.

Для запобігання виникнення потягу до цих звичок молодь залучається до занять фізичною культурою і спортом. Державні структури знають, що слід організувати високоєфективний процес навчання та відпочинку, створювати мотиваційне підґрунтя до майбутньої трудової діяльності на основі розвитку сучасних поглядів і ставлення до моральних цінностей. Але на жаль, не всі керівники розуміють, що це потрібно робити не пустими гаслами, а надійним матеріальним та фінансовим забезпеченням. І, практично, ніхто не бачить перспективи вкладання грошей через відсутність науково обґрунтованих механізмів їх повернення.

На підставі систематичних спостережень та багатофакторного опрацювання питання вченими встановлено, що більшість молодих людей в Україні не дотримується режиму дня, не можуть швидко переключатися на новий вид діяльності, відрізняються загальмованістю умовних рефлексів, не спроможні продуктивно опанувати навчальну програму. Звідси випливає потреба з врахуванням стану здоров'я, нахилів, інтересів та умов проживання розробляти та пропонувати індивідуально інші режими дня в найбільш оптимальних варіантах щодо кожного окремо.

Для роботи у цьому напрямку залучаються лікарі та працівники санітарно – епідеміологічних підрозділів, фахівці фізичної культури і т.п. Але все це теж грошові потоки, які спроможні впорядкувати тільки науковці фінансово – економічної галузі, які, на жаль, стоять осторонь від цієї проблеми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ГІРСЬКОЛИЖНИХ ПОСЛУГ СПОЖИВАЧЕМ

ІРИНА РОГОВА, РОМАН БАЙЦАР

*Інститут комп'ютерних технологій автоматизації та метрології
НУ "Львівська політехніка"*

Гірськолижний туризм прибутковий і перспективний вид рекреаційно-туристичної діяльності Карпатського регіону. Тому задача розвитку і підвищення якості системи канатного транспорту а також послуг, що надаються шляхом експлуатації технічних об'єктів має пріоритетне значення.

Вимоги до послуг гірськолижних центрів повинні бути конкретизовані у вигляді характеристик оцінюваних споживачем. Для оцінювання якості послуг гірськолижного центру як цілісної системи, можна виділити наступні складові та їх критерії: транспорт (віддаленість центру, якість доріг, вартість і якість транспорту); обслуговуючий персонал (ввічливість, кваліфікованість); харчування (різноманітність, співвідношення ціна/якість, наявність продуктових магазинів поряд із зоною поселення, наявність кафе поблизу траси); проживання (широта вибору, співвідношення ціна /якість, віддаленість від витягів, можливість винайму житла в приватному секторі); прокат спорядження (якість спорядження, співвідношення ціна/якість); робота сніготрамбувальних машин (якість та зручний графік роботи, кількість); стан трас спуску (кількість, різноманітність, доглянутість, стан снігового покриття, наявність працюючих снігових гармат); безпека на схилах (наявність відповідного спорядження, огороджувальних сіток, медпункту, маркування на схилах, робота служби безпеки); наявність власного навчального центру і роботи інструкторів

кваліфікація інструкторів, їх освіта, вміння та досвід); сервіс центр (можливість оперативного ремонту лиж, сноубордів та іншого спорядження); камера схову для зберігання (ціна/якість, зручний графік роботи, відповідальність за збереження речей); транспортування туристів на схил (можливість пішого переходу, доїзду на автобусі чи таксі); туалети на схилі (чистота, наявність опалення, раковин, гарячої води, засобів гігієни); гірськолижні витяги (співвідношення ціна/черги, сучасність гірськолижних витягів, наявність "дитячих" витягів та ін.).

На останньому варто більш докладно зупинитися, оскільки гірськолижний витяг є основним технічним засобом транспортної інфраструктури гірськолижного центру. Крім його відповідності функціональному призначенню, показниками якості витягу є якість послуг, що надається, пропускна здатність, надійність, фізична та моральна давність, зручність управління, рівень шуму, технічна естетичність та ін. Вихідні показники цих показників визначаються службовим призначенням, а ступінь відповідності їм фактичних значень свідчить про досягнуту якість [1].

При проектуванні необхідно забезпечити правильний розрахунок максимальної пропускної здатності витягу, виходячи з розрахунку пропускної здатності гірськолижної траси спуску, а також особливостей профілю підйому (довжини траси, перепаду висот). Показником правильності розрахунку є мінімальна кількість людей, що стоять у черзі на посадку, не переповнена траса спуску і, як результат, належний рівень безпеки на схилі.

У забезпеченні необхідного рівня травмобезпеки великого значення набуває уважність і компетентність обслуговуючого персоналу. Обслуговуючий персонал повинен постійно слідкувати за трасою підйому: підсипати сніг, прибирати снігові замети і сторонні предмети. Особливу увагу необхідно приділити організації запобігання посадкам і висадкам. Доступ на майданчик посадки повинен бути обмежений і забезпечений спеціальними турнікетами або огорожею. Підхід до майданчика посадки рекомендується покривати нековзючим матеріалом [2]. Щодо безпеки транспортування лижників слід відзначити, що неправильне проектування траси підйому призводить до посилення поштовхів у процесі підйому; сучасні бутельні пристрої зі змінним діаметром навівання тросу дозволяють частково усунути цей недолік.

На межі Воловецького та Міжгірського районів в с.Пилипець було побудовано та введено в експлуатацію найдовший в Карпатах бугельний гірськолижний витяг довжиною 1,5 км. На горі Гімба, де розташований витяг є ідеальні умови для гірськолижного центру, що почав діяти наприкінці 2003 року. Загальна довжина трас спуску складає біля 4-х км, а перепад висот приблизно 400 м. Рельєф трас є цікавим, але чергування різноманітних відрізків трас різної крутизни робить катання на лижах захоплюючим. Бугельний витяг має досить високу швидкість підйому (загальний час підйому 7 хв.), а сучасна конструкцію бугельного пристрою робить їздом на вершині гори комфортним. Для початківців недалеко від бугельного витягу змонтовано „Мульти – витяг” [3], загальна його довжина становить 200 м. Встановлення мульти-витягу значно зменшило випадки травмування на схилах.

Аналіз інфраструктури даного центру згідно наведених вище критеріїв показав, що загалом вона задовольняє потреби споживачів гірськолижних послуг, оскільки містить майже всі основні елементи.

У підсумку зазначимо, що в залежності від умов місцевості і пасажиропотоку в гірськолижному центрі можуть застосовуватися і суміщатися різні за типом і конструктивним вирішенням канатні дороги. Вони вибираються і плануються як

єдина транспортна система центру, що забезпечує найбільш ефективне обслуговування пасажирів і високий рівень якості надання послуг. Для підвищення якості послуг гірськолижних центрів також необхідно розробити нормативні документи на основі існуючих стандартів з туризму та послуг і конкретизувати їх до

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колесов И., Сычева Н. Качество и экономичность продукции //Стандарты и качество.-2000.-№9.-С. 70-72.
2. Gabor Oplatka. Ropeway loading and unloading //INTERNATIONALE ROPEWAY REVIEW.-2001.-№6.-Р. 22-23.
3. Байцар Р.І., Рогова І.О. Класифікація пасажирських підвісних канатних доріг та показники їх якості // Вимірювальна техніка та метрологія.-2003. – Вип. 62 - С. 105-110.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ СФЕРИ ФІЗКУЛЬТУРНИХ ПОСЛУГ

ГРИГОРІЙ ГАЛАЙТАТИЙ

Львівський державний фінансово-економічний інститут,

Фізична культура і спорт вже давно сприймаються суспільством як засоби формування гармонійно розвинутої особистості. Як засоби, вони допомагають зосередити внутрішні ресурси організму на досягненні поставленої мети, підвищують працездатність, виробляють потребу в здоровому способі життя, розв'язують проблеми оздоровлення, виховання і т. д.

Але у теперішній час безперервно відбуваються складні соціально-економічні перетворення у всіх сферах життя, відтак - і в галузі фізичної культури та спорту. Це пов'язано з демографічними змінами, змінами фінансового, матеріального та кадрового забезпечення фізкультурно-спортивного руху серед населення.

Формування ринкової економіки викликало живий інтерес до форм та методів комерційної діяльності, що використовуються у практиці світових економічних процесів. Особливе місце серед них займають менеджмент та маркетинг, які забезпечують не лише ефективне задоволення потреб ринку, але і успіх підприємств у конкурентній боротьбі.

Щодо маркетингу, то він у буквальному сенсі означає (з англ. "market" – ринок) ринкову діяльність, роботу з ринком, має надзвичайно широкий зміст і саме через це й досі нема його загальноприйнятого визначення. Останнім часом маркетинг швидко поширюється на сферу послуг, котра у цивілізованому світі є однією з найперспективніших галузей економіки. Так, у промислово розвинутих країнах частка послуг у ВВП перевищує 70%, причому одночасно збільшується число зайнятих у цій сфері.

Фізичній культурі і спорту, як одній із складових ринку послуг, притаманні наступні характеристики: всеосяжність, зміна якості, невід'ємність виробництва і споживання та нездатність до збереження. Вони значно збільшують споживчий ризик та ускладнюють його оцінку. Особливості ринку даних послуг та особливості їх сприйняття споживачами визначають специфіку маркетингу у цій сфері. Отже,